

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/34, p. 457-472

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12588>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

This article was checked by iThenticate.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE EŞ ANLAMLI VE ZIT ANLAMLI SÖZCÜK ÖĞRETİMİNİN SÖZ VARLIĞINA KATKISI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Aliye USLU ÜSTTEN** - Mehmet ER***

ÖZET

Yabancı dil öğretiminde anlama ve anlatmaya dayalı becerilerin temel unsurlarından biri sözcük öğretimidir. Günümüzde sözcük öğretiminde bağlama dayalı öğretim yöntemi ağırlık kazanmaktadır. Bu yöntemde dayalı sözcük öğretiminde sözcük cümleye/metne göre anlamlandırılır. Hedef kitlenin ihtiyaçlarına yönelik en sık karşılaşılan sözcükleri belirlemek ve bu sözcüklerin eş ve zıt anlamlısını, aynı kavram alanına girenleri birlikte vermek etkili yöntemlerden biridir. Bu şekilde sözcüklerin anlamı daha kolay kavranır ve hatırlanır. Bu araştırmanın amacı Gazi Üniversitesi TÖMER'de Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerde sözcüklerin eş ve zıt anlam bilgisine bağlı olarak öğrenmenin ne derece gerçekleştiğinin belirlenmesidir. Araştırmada sözcük bilgisini ölçmeye yönelik olarak hazırlanan sözcük soruları, Gazi TÖMER'de okutulan "Yabancılar İçin Türkçe" A2, B1 ve B2 kitaplarındaki farklı konularda öğrencilerin karşılaştıkları sözcüklerden oluşmaktadır. Çalışmadan elde edilen veriler, SPSS programı ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin B1 seviyesinde başarı ortalamalarının B2 seviyesine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak öğrencilerin başarı durumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmaktadır. Ayrıca, öğrenci başarı durumları ile ülkeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Bu çalışmadan elde edilen verilere göre öğrencilerin B2 seviyesinde daha uzun paragraf ve metinlerle karşılaşmaları, öğrencilerin anlama becerilerindeki gelişmeye bağlı olarak yeni sözcüklerin anlamlarıyla daha önce öğrenilenler arasında da ilişki kurmalarını sağlamaktadır. Bağlama dayalı çalışmalar hedef kitlenin bağlam ipuçlarından faydalanarak sözcük veya sözcük grubunu cümleye/metne göre anlamlandırmasına imkân vermektedir. Bu nedenle öğrenci daha fazla cümle ve metinle karşı karşıya kaldığında söz varlığı zenginleşmekte; bu sözcüklerin eş anlamlısını, zıt anlamlısını, eşseslisini ve aynı kavram alanına giren sözcükleri ayırt edebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe öğretimi, söz varlığı, eş/zıt anlam

* Bu makale, 20-23 Nisan 2017 tarihinde "ISLET 2017 3. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu"nda sunulan bildirinin genişletilmiş hâlidir.

** Doç. Dr. Gazi Üniversitesi El-mek: aliyeuslu@yahoo.com

*** Okt. Gazi Üniversitesi TÖMER, El-mek: mhmtter@hotmail.com

---

**EVALUATION OF SYNONYMS AND ANTONYMS IN TERMS OF
CONTRIBUTION TO VOCABULARY IN TEACHING TURKISH
TO FOREIGNERS**

ABSTRACT

One of the basic elements of skills based on comprehension and narration in foreign language teaching is vocabulary teaching. Nowadays, contextual teaching method gains importance in vocabulary teaching. In word-based teaching, the word or phrase is interpreted according to sentence/context. Comprehending the meaning of word gained depending on the events and situations instead of memorize the words in a list, increases the learning. It is one of the effective methods to identify the most common words according to target group's needs and to give them the synonyms, antonyms, and the words in the same concept. In this way, the meaning of word is more easily understood and remembered. The aim of this research is to determine the extent of learning has taken place depending on synonyms and antonyms as a result of vocabulary studies for foreign students who learn Turkish in Gazi University TÖMER. The vocabulary questions prepared to measure vocabulary consist of the words that the students meet in the context of the different subjects in the books A2, B1 and B2 of Gazi TÖMER. The data obtained from study were evaluated by SPSS program. According to the results of this research, it is seen that the foreign students B1 level of achievement is lower than B2. However, the result is that the students' achievement status does not show any significant difference according to the gender variable. Moreover, there is no statistically significant difference between the student achievement status and the country. According to the data gained from this study, students encounter longer paragraphs and texts at the level of B2. This allows students to relate the meaning of the new words to the ones previously learned, depending on the students' development in comprehension skills. Context based work allows the target to make use of the context hints of the kitten to interpret the word or group of words according to sentence/context. For this reason, when the student faces more sentences and text, the vocabulary is enriched; it can distinguish synonyms, opponents, homophones, and words that fall within the same concept domain.

STRUCTURED ABSTRACT

As not enough to know only the rules of a language for communication, it does not work out trying to use the word without knowing the language just by learning the language for rules. It is necessary to teach and learn all the elements that bring the language to each other. One of the basic elements of skills based on comprehension and narration in foreign language teaching is vocabulary teaching. In this context, vocabulary knowledge besides language knowledge has an important place both in mother tongue education and in foreign language teaching for foreigners.

Turkish Studies

The enrichment of the vocabulary in foreign language teaching is provided by the ability to speak and pronounce correctly in parallel with the skills of reading, writing and speaking. Learning aim is the primary determinants of learning vocabulary. The goal is to design language learning objectives, teaching programs and methods. So vocabulary teaching also depends on this shaping. At the same time, differences and similarities between target language and the language which is learned are also factors that influence the vocabulary learning. Wallace (1988: 9-13) stated that the inadequacy of word learning or teaching is as follows: a. Can not recall the words taught. b. Using words that are not appropriate for the situation or formal use. c. Having different vocabulary that is not required. ç. Using words in an unnatural way. d. Using words in a meaningless way. e. Wrong dictionary usage. f. Misuse of grammatical patterns, signals, pronunciations and improperly made accents. In word-based teaching, the word or phrase is interpreted according to sentence/context. The correctness of this definition depends on the well-learned language structures. According to studies on the rate of vocabulary required for foreign language learners to understand the text, a person who is familiar with the 2000 most commonly used word can understand about 80% of the text.

1. Introduction

Nowadays, contextual teaching method gains importance in vocabulary teaching. In word-based teaching, the word or phrase is interpreted according to sentence/context. Comprehending the meaning of word gained depending on the events and situations instead of memorize the words in a list, increases the learning. It is one of the effective methods to identify the most common words according to target group's needs and to give them the synonyms, antonyms, and the words in the same concept. In this way, the meaning of word is more easily understood and remembered.

2. The Aim of the Study

The aim of this research is to determine the extent of learning has taken place depending on synonyms and antonyms as a result of vocabulary studies for foreign students who learn Turkish in Gazi University TÖMER. For this purpose sought answers to these questions:

1. What is the level of foreign students' understanding of the words in the text and the ability to explain them synonymously?
2. Does the level of foreign language learners' understanding of words in context differ according to country and gender?

3. Method

3.1. Research Model

In this research, descriptive survey model was used for determining the extent of learning depending on synonyms and antonyms as a result of vocabulary studies for foreign students. This model should describe a situation as exists; object, event as it is in their own conditions (Karasar; 2003: 77).

3.2. Working Group

The research group consists of 21 female and 29 male students from 17 different countries who are studying Turkish at Gazi University Turkish Learning, Research and Application Centers.

3.3. Data Collection and Analysis

The vocabulary questions prepared to measure vocabulary consist of the words that the students meet in the context of the different subjects in the books A2, B1 and B2 of Gazi TÖMER. The data obtained from study were evaluated by SPSS program. For data analysis, frequencies and percent ratio were computed and ANOVA (F test) were used.

4. Results and Reviews

As a result of this research, it is seen that there is a meaningful difference between the language levels in terms of the knowledge of students' vocabulary. According to the results of this research, it is seen that the foreign students B1 level of achievement is lower than B2. However, the result is that the students' achievement status does not show any significant difference according to the gender variable. The highest achievement average at B1 level belongs to students from Palestine, Bosnia and Jordan, respectively. At level B2, students from Palestine, Iran, Bosnia, Jordan and China have the highest average success rate. However, there is no statistically significant difference between the student achievement status and the country.

There was no significant difference between the students' achievement status and gender according to the results of the analysis conducted to determine the relationship between the students' perception of the words in context and their success in writing synonyms and gender. Therefore, gender has no effect on students' ability to know the meaning of words and to write synonyms. Students encounter longer paragraphs and texts at the level of B2. This allows students to relate the meaning of the new words to the ones previously learned, depending on the students' development in comprehension skills. Context based work allows the target to make use of the context hints of the kitten to interpret the word or group of words according to sentence/context. For this reason, when the student faces more sentences and text, the vocabulary is enriched; it can distinguish synonyms, opponents, homophones, and words that fall within the same concept domain.

In order to get efficient results from vocabulary education studies in the direction of research results the level;

- interest and needs of the target group should be determined;
- the number of words should be selected according to the level of the target group;
- studies should be done in which the context of words and phrases are strengthened and cues are given in the language teaching process;
- context based vocabulary teaching should be used in all language skills.

Keywords: Teaching Turkish to foreigners, vocabulary, synonym/ antonym

---

Turkish Studies

Giriş

Duygu, düşünce ve hayallerin ifade edilmesinde aracılık eden sözcükler, günlük hayatımızın ve eğitimimizin bir parçasıdır. İnsanın bir dilde kendini tam ve doğru ifade edebilmesi, söz varlığının zenginliği ile doğrudan bağlantılıdır. “Sözcük bilgisi dilin kullanımını sağlar, dilin kullanımı sözcük bilgisinin artmasını sağlar, dünya bilgisi hem sözcük bilgisinin artmasını hem de dilin kullanımını sağlar.” (Nation ve Waring, 1997: 6). Bir dilin sadece kurallarını bilmek iletişim için yeterli olmadığı gibi, dile ilişkin kuralları bilmeden sadece sözcük öğrenerek dili kullanmaya çalışmak da sonuç getirmez. Dili meydana getiren tüm unsurları birbirleriyle bağlantılı bir şekilde öğretmek ve öğrenmek gerekir. Bu bağlamda, dil bilgisi yanında sözcük bilgisi, gerek ana dili eğitiminde gerekse yabancılar Türkçe öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Yabancı dil öğretiminde söz varlığının zenginleşmesi, okuma, yazma ve konuşma becerilerine paralel olarak telaffuz ve cümlede doğru yerde doğru şekilde kullanabilme becerisinin kazandırılmasıyla sağlanır.

Demirel, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük gruplarını, anlamsal bağlantılı sözcükler, bir tema etrafında dönen sözcükler ve anlamca birbirinden bağımsız sözcükler olarak üçe ayırmıştır. Bu yaklaşımdan hareketle yapılan uygulamada, öğrencilerin her bir gruplama yönteminde zamanla istatistiksel bir düşüş meydana geldiği ve sözcüklerin bir kısmının unutulduğu görülmüştür (2013: 296). Bu nedenle sözcük öğreniminde öğrenme amacı öncelikli belirleyicilerdendir. Hedef kitlenin dil öğrenme amacı, öğretim programlarını ve yöntemlerini şekillendirir. Dolayısıyla sözcük öğretimi de bu şekillendirmeye bağlı olarak farklılık gösterir. Aynı zamanda hedef kitlenin ana dili ve öğrenilen dil arasındaki farklılıklar/benzerlikler de sözcük öğrenimini etkileyen unsurlardandır.

1. Yabancı Dil Öğretiminde Söz Varlığı

Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve metninde B1 düzeyinde söz varlığı alanına yönelik olarak “Aile, hobi, ilgi alanı, iş, gezi, güncel olaylar gibi birçok kendi günlük hayatından konu hakkında, zaman zaman başka sözcüklerle anlatsa da, kendini ifade edebilmek için yeterli genişlikte bir sözcük dağarcığına sahiptir.” kazanımı yer alırken; B2 düzeyinde söz varlığı alanı “Kendi uzmanlık alanından ve birçok genel alandan konulara ilişkin geniş bir sözcük dağarcığına sahiptir. Sık tekrarlamalar yapmamak için, değişik ifadelerle başvurabilir; ama buna rağmen sözcük dağarcığındaki eksiklikler duraklamaya ve başka tanımlamalar aramaya yol açabilir.” kazanımı ile belirlenmiştir. Söz varlığı hakimiyeti, B1 düzeyinde “Karmaşık konularla ilgili olguları anlatmak ya da az alışılmış konularla ve durumlarla başa çıkmak için, bazı temel yanlışlar yapmasına rağmen, temel sözcük dağarcığına iyice hâkimdir.”, B2 düzeyinde ise “Sözcük dağarcığının genelde çok doğru olarak kullanılması, bazı karıştırmalar ve yanlış sözcük kullanımları olmasına rağmen bildirişimin bozulmaması.” kazanımları ile ifade edilmektedir (2013: 113).

Sözcük öğretiminde yardımcı materyallerden biri olan sözlükler, ana dil ve ikinci dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin sözcük çalışmalarında temel ihtiyaçlarından biridir. Dört temel dil becerisini geliştirilmesinde önemli bir araç olan sözlükler, doğru kullanıldığı takdirde yazılı metinlerin anlaşılmasında ve söz varlığının zenginleştirilmesinde destekleyici bir göreve sahiptir (Kardaş, 2016: 510). Ancak sözlük kullanımının ihmal edilmesi veya doğru kullanılmaması sözcük bilgisinde yetersiz kalınmasına neden olmaktadır.

Wallace (1988: 9-13) sözcük öğrenimi veya öğretiminde yetersiz kalındığını gösteren belirtileri şöyle sıralamaktadır:

- Öğretilen sözcükleri tekrar anımsayamama
- İçinde bulunulan duruma veya resmi kullanıma uygun olmayan sözcükleri kullanma
- Gereksinim duyulmayan farklı sözcük dağarcığına sahip olma

- ç. Sözcükleri doğal olmayan biçimde kullanma
- d. Sözcükleri anlamsız bir biçimde kullanma
- e. Yanlış sözlük kullanımı
- f. Dilbilgisel kalıpların yanlış kullanımı, heceleme, sesletim ve vurgunun yanlış yapılması

Bu sorunlar, öğrencilerin söz varlığının yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin sözlük veya diğer yardımcı materyaller yardımıyla öğrendikleri sözcükleri hayata geçirebilmelerini, günlük hayatlarında ve akademik düzeyde etkin biçimde kullanabilmelerini sağlamak öğreticilerin ayrıca önem vermesi gereken durumlardandır (Ateş ve Sis, 2016: 99).

Aslan ve Coşkun (2016: 233-234), A1 düzeyinde öğrencilerin sözcük öğrenirken en çok sözcükleri ezberlemede ve akılda tutmakta zorlandıklarını tespit etmişlerdir. Bu öğrenciler sözcük çalışmaları için en fazla ders kitabını araç olarak kullandıklarını belirtmişlerdir. İnternet ve akıllı telefonlar, ders kitabından sonra başvurdukları kaynakların başında gelmektedir. Bu nedenle farklı teknolojileri kullanmanın ve öğrencileri kullanmaya teşvik etmenin sözcük öğretimini olumlu yönde etkileyebileceğini düşünmektedirler.

Nation ve Waring (1997: 9), Francis ve Kucera'nın (1982) yabancı dil öğrenenlerin metni anlamak için gerekli olan sözcük bilgisi oranlarına yönelik yaptıkları çalışmadan aktardıkları sonuca göre en sık kullanılan 2000 sözcüğü bilen bir kişinin metnin yaklaşık % 80'ini anlayabildiğini ifade ederler.

Bir metnin % 80'inin anlaşılması, metindeki her 5 sözcükten 1 tanesinin anlamının bilinmediğini gösterir. Bu da 10 sözcüklük bir satırda yer alan cümle ve cümlelerde anlamı bilinmeyen 2 sözcük demektir (Hu ve Nation, 2000: 405). Bu seviyelendirmeler, her düzeyde kazandırılmak istenen sözcükler göz önünde bulundurularak belirlenmiştir.

Tablo 1. Her 100 Sözcükte Anlamı Bilinmeyen Sözcük Sayısı ve Metinde Her 1 Bilinmeyen Sözcüğün Yer Aldığı Satır Sayısı

Metni anlama (%)	Anlamı bilinmeyen ve ilinen sözcük yoğunluğu	Her 1 bilinmeyen sözcük için metin satır sayısı
99	100 sözcükte 1	10
98	50 sözcükte 1	5
97	33 sözcükte 1	3.3
96	25 sözcükte 1	2.5
95	20 sözcükte 1	2
90	20 sözcükte 1	1
80	5 sözcükte 1	0.5

(Kaynak: Hu, M., & Nation, I. S. P. (2000). Unknown vocabulary density and reading comprehension. *Reading in a Foreign Language*, 13(1), 405)

Türkçenin yabancılara öğretiminde ise sıklıkla kullanılan söz ve söz gruplarının tespitinde Türkçenin ana dili olarak öğretimine yönelik hazırlanmış sözcüklerin sıklığını dikkate almak doğru sonuçlar vermeyebilir çünkü yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin ihtiyaç duydukları sözcükler ana dili Türkçe olanlardan farklılık göstermektedir. Bu nedenle, yabancılara Türkçe öğretimine yönelik söz varlığı çalışmalarının öncelikli olarak sözcük sıklığına ağırlık verilmesi ve sözcük listelerinin hazırlanması gerekir. Göçen ve Okur'un yabancılara Türkçe öğretimine yönelik hazırlanmış üç farklı

sette yer alan kitapları kapsayan çalışmalarında, bu kitaplarda kullanılan toplam ve farklı sözcük sayıları karşılaştırılmış, en sık kullanılan 20 sözcük tespit edilmiştir (2016: 456-458).

Tablo 2. Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Toplam ve Farklı Sözcük Sayısı

	B1			B2		
	Toplam Sözcük Sayısı	Farklı Sözcük Sayısı	Sözcük Kat Sayısı	Toplam Sözcük Sayısı	Farklı Sözcük Sayısı	Sözcük Kat Sayısı
Gazi	19549	3214	0,164	25214	4046	0,160
Yeni Hitit	51221	5688	0,111	32178	4572	0,142
İstanbul	19656	2831	0,144	21121	3346	0,158

Tablo 2'deki verilere göre Gazi Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarındaki farklı sözcük sayısının toplam sözcük sayısına oranının B1 seviyesinde daha yüksek, Yeni Hitit'te bu oranın B2 seviyesinde, İstanbul Türkçe'de ise B2 seviyesinde en yüksek olduğu görülmektedir. Çalışmada her üç kitabın temel söz varlığı karşılaştırıldığında sadece Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim kitaplarında dil seviyelerine bağlı olarak düzenli bir artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Göçen ve Okur, 2016: 458). Bu üç grup dil öğretim setlerinin B1 ders kitaplarında en sık kullanılan 20 sözcük incelendiğinde “-i, bir, ve, ile, bu, ol-, da/de, çok, için, ben, o, insan, ev, mı/mi/mu/mü, gel-, var, ne, daha, iş, yap-” sözcüklerinin ortak olduğu; bunlardan “bir, ve, ile, bu, ol-, çok, için, ben, o, gel, var, ne, daha, yap-” sözcüklerinin İlyas Göz'ün “Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü” (2003)'nde yer alan en sık kullanılan sözcükler ile örtüştüğü görülmüştür. B2 seviyesinde ise “al, dil (lisan), gibi, git-, göre, hangi, kadar, kendi, konu, metin, mı/mi/mu/mü, sanat, siz, ver-” sözcükleri, sıklık sözlüğündeki “bir, ve, ol-, ile, bu, çok, için, ben, o, ne, daha, gel-, gibi, var, kendi” sözcükleriyle ortaktır (Göçen ve Okur, 2016: 464-465).

Yabancılara Türkçe öğretimine yönelik hazırlanan kitaplarda bu tür çalışmaların verilerinin dikkate alınması, bu verilerle oluşturulacak temel sözcük listelerinin seviyelere dağılımı yapıldıktan sonra bir birlik sağlanması söz varlığı öğretiminin daha bilimsel temellere dayandırılmasına da katkıda bulacaktır.

2. Söz Varlığının Geliştirilmesi ve Bağlama Dayalı Öğretim

Günümüzde sözcük öğretiminde bağlama dayalı öğretim yöntemi ağırlık kazanmaktadır. Bağlama dayalı yapılan sözcük öğretiminde sözcük veya söz grubu cümleye/metne göre anlamlandırılır. Bu anlamlandırmanın doğruluğu, dil yapılarının iyi öğrenilmiş olmasına bağlıdır. “Dilbilimsel yeterlik, uygun ve anlamlı iletileri oluşturabilen ve ifade edebilen biçimsel araç bilgisi ve bu araçları kullanma yeteneği olarak tanımlanabilir.” (AOÖÇ, 2013: 110). Bu tanımdan hareketle dilbilimsel yeterlikler; sözlüksel, dilbilgisel, anlambilgisel ve sesbilimsel yeterlikler olarak sınıflandırılmıştır. Bu yeterliliklere sahip olmak için aşağıdaki gelişme basamakları belirlenmiştir (AOÖÇ, 2013: 111):

Tablo 3. Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi- Dilsel Araçlar Alanı

Dilsel Araçlar Alanı, Genel	
C2	Çok geniş çapta dilsel araçları kapsamlı ve doğru olarak kullanabildiğinden düşüncelerini tam anlamıyla dile getirebilir, konuyla ilgili olguları ön plana çıkarabilir, farklılıkları ortaya koyabilir ve pürüzleri ortadan kaldıracaktır. Söylemek istediğini anlatırken kısıtlama yapmak zorundaymış izlenimini uyandırmaz.
C1	Kapsamlı dil yeterliğine sahip olduğundan seçtiği anlatımlar ile söylemek istediklerini kısıtlamadan kendini açıkça ifade edebilir.
B2	Söylemek istediklerini kısıtlamak zorundaymış izlenimini uyandırmadan kendini anlaşılır bir şekilde ifade edebilir. Yeterli genişlikte dilsel araçlara sahip olduğundan belli etmeden sözcükleri bularak ve birkaç karmaşık cümle yapısını da kullanarak anlaşılır biçimde betimlemelerle görüşlerini ifade edebilir ve ayrıntılarıyla açıklayabilir.
B1	Önceden tahmin edilemeyecek durumları betimlemeye yeterli, bir düşüncenin ya da sorunun en önemli noktalarını yeterince titizlikle açıklayabilecek ve kültürel konular hakkındaki düşüncelerini dile getirebilecek (müzik ve film gibi) yeterli zenginlikte bir dilsel dağarcığa sahiptir. Aile, hobi, ilgi alanları, meslek, seyahat, güncel olaylar gibi konularla başa çıkabilecek kadar yeterli dilsel araca sahiptir; bunlar kendini ifade edebilmek için yeterli olsa bile, sözcük dağarcığının kısıtlılığı tekrarlamalara ve bazen de anlatım zorluklarına neden olabilir.
A2	Önceden tahmin edilebilecek günlük durumların içeriğiyle başa çıkabilecek kadar temel dilsel araç dağarcığına sahiptir; ama genelde istediklerini ifade ederken ödün vermek ve sözcük aramak zorunda kalabilir. Basit, somut gereksinimleri karşılamak amacıyla, kişiye ait günlük olağan şeyleri, istekleri dile getirmek ve bunlar hakkında bilgi alabilmek için kısa ve alışlagelmiş dilsel araçları kullanabilir. Basit cümle kalıplarını kullanabilir ve ezberindeki cümleler, kısa sözcük grupları ve konuşma formülleri yardımıyla kendisinin ve bir başkasının ne yaptığı, nelere sahip olduğu ve mekânlar gibi konular hakkında anlaşılır. Günlük en basit temel durumlara yetecek kadar kısa ezbere bildiği deyimlerden oluşan kısıtlı bir dağarcığa sahiptir; olağan durumların dışında iletişim sık sık kesintiye uğrar ve anlaşmazlıklar ortaya çıkar.
A1	Kişiye ait şeyler ve somut gereksinimlerle ilgili basit deyimlerden oluşan çok temel bir dağarcığa sahiptir.

Sözcükleri sadece bir liste şeklinde ezberlemek yerine sözcüğün olay ve durumlara bağlı olarak cümlede kazandığı anlamı kavramak öğrenmeyi artırmaktadır. Öztürk ve Otluoğlu (2001: 47-49), söz varlığını geliştirmek için kullanılan tekniklerden biri olan “bağlam ipuçlarından faydalanma”nın anlamı bilinmeyen sözcüklerin anlamını bulunduğu yere göre çıkarma ve anlamlandırmaya imkân verdiğini belirtir. Bağlam, bir dil birimini çevreleyen, ondan önce veya sonra gelen, onun anlamını, değerini belirleyen birim veya birimler bütünüdür (TDK; 2005: 129). Yazılı metinlerde betimsel, sözlü, yaşantı, karşılaştırma ve çelişki, eş anlamlı sözcük, özetleyici sözcük, tanım, kip ipuçları söz varlığını zenginleştirme ve kavram geliştirme süreçlerinde kullanılabilir ipuçlarıdır (Öztürk, Keskin ve Otluoğlu, 2014: 47).

Hedef kitlenin ihtiyaçlarına yönelik hedef dilde en sık karşılaşılan sözcüklerin belirlemek ve bu sözcüklerin eş anlamlısını, zıt anlamlısını, eşseslisini birlikte vermek etkili yöntemlerden biridir. Öğrencilerden sözcüğün anlamını dinledikleri veya okudukları metinden çıkarmaları istenmelidir (Gökdayı, 2016: 387). Ayrıca ilişkili oldukları diğer kavram ve sözcükleri belirleyerek kavram haritaları oluşturmak da söz varlığını zenginleştiren tekniklerdendir (Maden, Altunbay ve Dinçel, 2016: 484). Türkçenin öğretimine yönelik yazılan Divan ü Lügat-it Türk’te izlenen yöntem de bu yaklaşımın doğruluğunu kanıtlar niteliktedir. Dil öğrenmek için gerekli olan sözcük ve dil yapıları, bunların nasıl kullanıldığı eserde günlük dilin söz kalıplarından ve metinlerinden hareketle gösterilmiştir. Böylece sözcükler “kendi yaşam ortamlarında” verilerek sözcüklerin kolay öğrenilmesi sağlanmıştır (Onan, 2003: 441).

Turkish Studies

Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde, Okuma Anlama genel kazanımları arasında;

B2	Kendi kendine okuyabilir, okuduğu amaca yönelik ve metne uygun olarak okuma tarzını ve hızını ayarlayabilir, uygun başvuru kitaplarını seçerek kullanabilir. Okuma anlama için yeterli geniş bir sözcük dağarcığına sahip olsa da, nadir kullanılan deyimleri anlamakta zorluk çekebilir.
B1	Kendi ilgi ve uzmanlık alanlarıyla ilgili konular üzerine okuduğu karmaşık olmayan teknik metinleri yeterli seviyede anlayabilir.

ifadeleri yer almaktadır. Algılama stratejilerinin uygulanması sürecinde “Gösterge Belirleme ve Anlam Çıkarma” başlığı altında ise B1 ve B2 seviyelerinde;

B2	Anlamayı sağlamak için çeşitli stratejiler kullanabilir; dinlerken ana noktalara dikkat eder ve metni anlayıp anlamadığını bağlamdaki göstergeleri temel alarak denetler.
B1	Kendi uzmanlık ya da ilgi alanından konuları içeren metinlerde bulunan bilmediği sözcükleri bağlamdan çıkarabilir. İşlenen konuya aşınaysa bilmediği sözcüklerin ve cümlenin anlamını bağlamdan çıkarabilir.

kazanımları bulunmaktadır. Bu kazanımlarda belirtildiği gibi bağlama dayalı çıkarımda bulunma ve sözcükleri anlamlandırarak konuyla ilgili eş anlamlı, zıt anlamlı sözcükleri kullanma becerisi söz varlığının zenginleştirilmesinde önemlidir.

3. Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşımlar

Avrupa Konseyi'nin belirttiği Ortak Öneriler Çerçevesi'nde dil öğrenenlerin söz varlığını zenginleştirmeleri;

- Doğal konuşma metinlerinde ve yazılı metinlerde kullanılan sözcükler ve kalıplaşmış deyimlerle doğrudan karşılaşarak,
- Dil öğrenenin soru yöneltmesiyle veya etkinlikler için gerektiğinde sözlüğe bakması
- Kitapların içerdiği metinlerdeki söz dağarcığının alıştırmaya ve uygulama yoluyla belirli bağlamlarda kullanılması,
- Sözcüklerin görsel destekle öğretilmesi (resimler, jest ve mimiklerle, etkinlik ve araçlarla),
- İki dilli sözcük listelerinin ezberlenmesi,
- Sözcük alanlarının ve zihin haritalarının oluşturulması,
- Sözcük yapılarının açıklanması ve kullanılması ile sağlanabilir (AOÖÇ, 2013: 149).

Bu amaçla Avrupa Konseyi'nin belirttiği Ortak Öneriler Çerçevesi'nde yabancı dil öğretiminde aşağıdaki yöntemlerden biri veya birkaçı kullanılabilir (2013: 143):

- Anadili konuşurlarıyla doğrudan etkileşim (yüz yüze),
- Konuşmaları dinleme,
- Radyo ve ses kayıtları vb. dinleme,
- Televizyon, DVD vb. izleme,
- Değiştirilmemiş, sadeleştirilmemiş, “doğal” yazılı metinleri okuma (gazete, dergi, hikâye, roman, kamu işaretleri vb. gibi),
- Bilgisayar programları ve CD-ROM'lar kullanma,
- Mevcut öğretim araçlarını kullanma yoluyla kendi kendine öğrenme.

4. Araştırmanın Önemi

Öğrencilerin öğrenim gördükleri süre içinde Türkçeyi günlük hayatlarında ve eğitim süreçlerinde doğru ve eksiksiz kullanmaları beklenmektedir. Bu dönemde kazandırılmak istenen okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin yeterli seviyede olması söz varlığının zenginliği ile doğrudan bağlantılıdır. Bu araştırmanın amacı Yabancılara Türkçe öğretiminde sözcük öğretme stratejilerinden bağlama dayalı öğretim neticesinde sözcüklerin eş ve zıt anlam bilgisine bağlı olarak öğrenmenin ne derece gerçekleştiğinin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada aşağıda yer alan alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin metinde geçen sözcükleri bağlama dayalı olarak anlama ve eş anlamıyla açıklama becerileri ne düzeydedir?
2. Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin sözcükleri bağlamdan hareketle anlamlandırma düzeyleri ülke ve cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

5. Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın modeli; olayları, olguları doğal koşulları içerisinde incelemeyi hedefleyen alan araştırmasıdır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009). Tarama modelinde önemli olan bilinmek istenen olay, durum veya nesnenin gözlem yoluyla belirlenmesidir. Tarama modeli, bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi; olay, birey ya da nesneyi kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlayı amaçlar (Karasar, 2003: 77).

Çalışma Grubu

Bu çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretim, Araştırma ve Uygulama Merkezlerinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu 21 kız ve 29 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma çalışma grubunda Bosna (2), Somali (2), Irak (12), İran (1), Çin (1), Uygur (2), Tunus (1), Türkmenistan (1), Kazakistan (1), Özbekistan (1), Ürdün (3), Filistin (2), Yemen (1), Suriye (8), Türkmen (5), Afganistan (4), Cibuti (2), Filipin (1) olmak üzere 17 farklı ülkeden öğrenciler yer almaktadır (bk. Tablo 4).

Tablo 4. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Cinsiyet	N			
	Erkek	29		
	Kız	21		
Uyruk	Ülke	N	Ülke	N
	Afganistan	4	Türkmenistan	1
	Bosna	2	Suriye	8
	Cibuti	2	Tunus	1
	Somali	2	Filistin	2
	Çin	1	Irak	12
	Uygur	2	Türkmen	5
	Filipin	1	İran	1
	Özbekistan	1	Ürdün	3
	Kazakistan	1	Yemen	1
	Dil	N	Dil	N
	Farsça	4	Türkmençe	1
Konuşulan Dil	Frasça-Arapça	1	Arapça	27
	Fransızca-Arapça	2	Boşnakça	2
	Somalice-Arapça	2	Türkmençe-Arapça	5
	Çince	1	Çince ve Uygurca	2
	Filipince-İngilizce	1	Özbekçe	1
	Kazakça, Rusça	1		

Veri Toplama Aracı

TÖMER’de eğitim göre 50 öğrencinin metnin bağlamından hareketle sözcüğü anlamlandırma ve eş anlamı ile açıklama becerisi cinsiyet ve ülke değişkenlerine göre incelenmiştir. Metinler, B1 ve B2 seviyelerinde okutulan Yabancılar İçin Türkçe kitabındaki konu kapsamında ele alınan ve metinlerde kullanılan sözcüklerden hareketle oluşturulmuştur. Öğrencilere sorulan sözcükler, metinlerde altı çizili veya koyu şekilde dikkatlerini çekecek şekilde verilmiştir. Bu metinlerde geçen altı çizili veya koyu yazılan sözcüklerin eş anlamlarının yazılması istenmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler, SPSS 22 programında, ANOVA tek yönlü varyans analizinden ve iki değişken arasındaki anlamlılığı test etmek için t-test analizinden faydalanılarak değerlendirilmiştir. Sözcük bilgisini ölçmeye yönelik olarak hazırlanan metinler ve sorular, Gazi TÖMER’de okutulan “Yabancılar İçin Türkçe” B1 ve B2 kitaplarındaki farklı konular çerçevesinde öğrencilerin karşılaştıkları sözcüklerden oluşmaktadır. Soruların analizi doğru-yanlış hesaplaması ile yapılmıştır.

6. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmadan elde edilen veriler tablolar hâlinde gösterilerek sonuçlar değişkenlere dayalı olarak yorumlanmıştır.

Tablo 5. Öğrencilerin B1 Düzeyinde Başarı Sonuçları

Soru Numarası	Doğru Cevap		Yanlış Cevap	
	N (%)	f	N (%)	f
1	34.0	17	66.0	33
2	66.0	33	34.0	17
3	62.0	31	38.0	19
4	24.0	12	76.0	38
5	56.0	28	44.0	22
6	76.0	38	24.0	12
7	76.0	38	24.0	12
8	82.0	41	18.0	9
9	40.0	20	60.0	30
10	56.0	28	44.0	22

Tablo 5 incelendiğinde metinde geçen sözcüklerden en yüksek oranda “bu yüzden” (% 82.0), “ödünc almak” (76,0), “kitap kurdu” (76,0) sözcüklerine doğru eş anlam yazıldığı; “başlı başına” (76,0), “baş etmek” (66,0), “cansız” (60,0) sözcüklerine ise doğru eş anlamlı sözcük yazılmadığı veya boş bırakıldığı görülmektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin B2 Düzeyinde Başarı Sonuçları

Soru Numarası	Doğru Cevap		Yanlış Cevap	
	N (%)	f	N (%)	f
1	44.0	22	56.0	28
2	24.0	12	76.0	38
3	60.0	30	40.0	20
4	52.0	26	48.0	24
5	52.0	26	48.0	24
6	58.0	29	42.0	21
7	44.0	22	56.0	28
8	28.0	14	72.0	36
9	66.0	33	34.0	17
10	86.0	43	14.0	7

Tablo 6 incelendiğinde metinde geçen sözcüklerden en yüksek oranda “sorun” (% 86.0), “iri kıyım” (66,0), “düzey” (60,0) sözcüklerine doğru eş anlam yazıldığı; “denetim” (76,0), “katkı” (72,0), “tutku” ve “duyarlı” (56,0) sözcüklerine ise doğru eş anlamlı sözcük yazılmadığı veya boş bırakıldığı görülmektedir.

Tablo 7. B1 ve B2 Düzeyinde Öğrencilerin Başarı Durumlarının Ortalaması ve Cinsiyete Göre Sonuçları

Cinsiyet	B1		B2	
	N	Aritmetik Ortalama	N	Aritmetik Ortalama
Erkek	29	5.61	29	4.95
Kız	21	6.08	21	5.75
Toplam	50	5.72	50	5.14

Turkish Studies

Tablo 7'deki verilere göre Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin B1 seviyesinde başarı ortalamalarının (5.72) B2 seviyesine göre (5.14) daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin başarı durumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmaktadır. B1 seviyesinde kız öğrencilerin başarı ortalaması 0,47'lik ve B2 seviyelerinde kız öğrencilerin başarı ortalaması 0,8'lik fark görülse de istatistiki olarak bu rakamlar anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 8. B1 ve B2 Düzeyinde Öğrenci Başarı Ortalamalarının Ükelere Göre Sonuçları

Ülke	B1	B2
	Ortalama	
Afgan	4.25	3.50
Bosna	8.00	8.00
Cibuti	3.50	1.00
Çin	7.00	7.00
Filipin	5.00	5.00
Filistin	9.50	9.00
Irak	6.42	5.92
Iran	7.00	9.00
Kazakistan	3.00	2.00
Özbekistan	7.00	4.00
Somali	6.50	5.50
Suriye	4.25	4.13
Tunus	2.00	6.00
Türkmen	6.00	4.20
Türkmenistan	2.00	5.00
Ürdün	7.67	7.00
Uygur	5.50	6.00
Yemen	6.00	.00

Tablo 8'deki veriler incelendiğinde B1 düzeyinde en yüksek başarı ortalaması sırasıyla Filistin, Bosna ve Ürdün'den gelen öğrencilere aittir. B2 düzeyinde ise sırasıyla Filistin, İran, Bosna, Ürdün ve Çin'den gelen öğrenciler en yüksek başarı ortalamasına sahiptir.

Tablo 9. B1 ve B2 Düzeyinde Öğrencilerin Başarı Durumlarının Ükelere Göre ANOVA Sonuçları

	Kareler Toplamı	Df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arasında	172.361	16	10.773	1.548	.141
Grup içi	229.659	33	6.959		
Total	402.020	49			

Tablo 9'a göre öğrenci başarı durumları ile ülke arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı anlamak için ANOVA testi yapılmıştır. Tablo incelendiğinde sig. değeri $.141 > .05$ olduğundan öğrencilerin başarı durumları ve ülkeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 10. B1 ve B2 Düzeyinde Öğrencilerin Başarı Durumlarının t-test Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	df	t	p
Erkek	38	4.9474	2.97691	48	-0.84	.403
Kız	12	5.5700	2.9408			

Öğrencilerin sözcükleri bağlamdan hareketle anlama ve eş anlamlarını yazma başarısı ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla bağımsız t-testi uygulanmıştır. Tablo 10'da görüldüğü üzere ($p=.403 > .05$) öğrencilerin başarı durumu ve cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Dolayısıyla cinsiyetin öğrencilerin sözcüklerin anlamını bilme ve eş anlamını yazma becerisine etkisi bulunmamaktadır.

7. Sonuç ve Öneriler

Bağlama dayalı söz varlığının anlamlandırılmasına yönelik başarı sonuçlarını seviyelere göre değerlendirmek amacıyla yapılan bu araştırma sonuçlarına göre Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin B1 seviyesinde başarı ortalamalarının B2 seviyesine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak öğrencilerin başarı durumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmaktadır. B1 düzeyinde en yüksek başarı ortalaması sırasıyla Filistin, Bosna ve Ürdün'den gelen öğrencilere aittir. B2 düzeyinde ise sırasıyla Filistin, İran, Bosna, Ürdün ve Çin'den gelen öğrenciler en yüksek başarı ortalamasına sahiptir. Ancak öğrenci başarı durumları ile ülke arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Öğrencilerin sözcükleri bağlamdan hareketle anlama ve eş anlamlarını yazma başarısı ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucuna göre öğrencilerin başarı durumu ve cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Dolayısıyla cinsiyetin öğrencilerin sözcüklerin anlamını bilme ve eş anlamını yazma becerisine etkisi bulunmamaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin B2 seviyesinde daha uzun paragraf ve metinlerle karşılaşmaları, öğrencilerin anlama becerilerindeki gelişmeye bağlı olarak yeni sözcüklerin anlamlarıyla daha önce öğrenilenler arasında da ilişki kurmalarını sağlamaktadır. Bağlama dayalı çalışmalar hedef kitlenin bağlam ipuçlarından faydalanarak sözcük veya sözcük grubunu cümleye/metne göre anlamlandırmasına imkân vermektedir. Bu nedenle öğrenci daha fazla cümle ve metinle karşı karşıya kaldığında söz varlığı zenginleşmekte; bu sözcüklerin eş anlamlısını, zıt anlamlısını, eşseslisini ve aynı kavram alanına giren sözcükleri ayırt edebilmektedir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda sözcük öğretimi çalışmalarından verimli sonuçlar alınabilmesi için;

- Öncelikle hedef kitlenin seviyesi, ilgi ve ihtiyaçları belirlenmeli; bu doğrultuda sözcük dağarcığının yaşam alanlarından hangisini kapsayacağı tespit edilmelidir.
- Sözcük ve kalıplaşmış ifadelerin sayısı ve kapsam alanı hedef kitlenin seviyesine göre seçilmelidir.
- Dil öğretimi sürecinde sözcük ve sözcük grubu bağlamlarının güçlendirildiği ve ipuçlarının verildiği çalışmalar yaptırılmalıdır.

- Bağlama dayalı sözcük öğretimi çalışmaları sadece okuma çalışmalarında değil; konuşma, yazma ve dinleme becerilerinde de uygulanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AOÖÇ (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme*. Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü. Frankfurt: Almanya.
- Aslan, E., Coşkun, O. (2016). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Oyun Yazılımları. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11/3 Winter 2016, p. 221-236. ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9417>, ANKARA-TURKEY.
- Ateş, A. Sis, N. (2016). İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretimi İçin Kelime Bilgisi Ölçeği Uyarlaması. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11/19 Fall 2016, p.95-106. ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.10104>, ANKARA-TURKEY.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, M. V. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Kelime Öğretiminde Farklı Kelime Gruplarının Kullanımının Etkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(4), 286-299.
- Göçen, G., Okur, A. (2016). Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Sözcüklerin Kullanım Sıklığı ve Yaygınlığı. *Millî Eğitim Dergisi Söz Varlığı Özel Sayısı*, (210), 447-476.
- Gökdayı, H. (2016). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sözcük Öğretimi ve Kalıp Sözler. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11/19 Fall 2016, p.379-394, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11131>, ANKARA-TURKEY.
- Göz, İ. (2003). *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Hu, M., Nation, I. S. P. (2000). Unknown vocabulary density and reading comprehension. *Reading in a Foreign Language*, 13(1): 403-430.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kardaş, D. (2016). Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Sözlük Kullanma Tutum ve Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. *Millî Eğitim Dergisi Söz Varlığı Özel Sayısı*, 45(210): 507-519.
- Maden, S., Altunbay, M. ve Dinçel, Ömür. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcük Öğretimi Uygulamaları: Kavram Haritası Örneği. *Millî Eğitim Dergisi Söz Varlığı Özel Sayısı*, 45 (210): 477-488.
- Nation, P. & Waring, R. (1997). Vocabulary, size, text coverage and word. In Norbert Schmitt, Michael McCarthy (Ed), *Vocabulary: Description, Acquisition and Pedagogy* (pp. 6-20). Cambridge: United Kingdom.
- Onan, B. (2003). Divanü Lûgat-it-Türk'ün Dil Öğretim Yöntemleri ve Dünya Filolojisine Katkıları Bakımından Bir Değerlendirmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13) 425-444.

-
- Öztürk, C., Keskin, S. ve Otluoğlu, R. (2014). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebî Ürünler ve Yazılı Materyaller*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- TDK (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Wallace, M. J. (1988). *Teaching Vocabulary*. Heinemann.